

Finansiell profil

Värnamo kommun 2008–2010

KommunForskning
i Västsverige

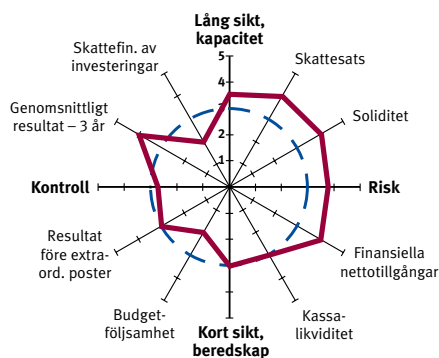
Innehåll

Inledning – syftet med denna rapport.	2
Finansiell analys av kommunerna i Jönköpings län 2008–2010.	3
Finansiella styrkor och svagheter hos kommunerna i Jönköpings län	
Så tolkar du den finansiella profilen!	10
Förklaringar av de fyra perspektiven och de finansiella nyckeltalen.	11
Finansiell profil över kommunen 2008–2010	12
13 finansiella profiler 2010	17
Finansiella nyckeltal år 2010	19

Inledning – syftet med denna rapport

Denna rapport är ett komplement till den traditionella finansiella eller ekonomiska analys som återfinns i varje kommuns årsredovisning. Till skillnad från den traditionella analysen i årsredovisningen, som huvudsakligen beskriver utvecklingen över tid, fokuserar denna rapport i första hand på att analysera var din kommun befinner sig finansiellt och hur den har utvecklats i förhållande till övriga 12 kommuner i Jönköpings län de senaste tre åren.

Jämförelsen bygger på en speciellt framtagen finansiell profil. Den är konstruerad som ett polärddiagram. Diagrammet innehåller, som beskrivs närmare i rapporten, dels fyra finansiella perspektiv, dels åtta finansiella nyckeltal som är viktiga ur en kommuns finansiella horisont. De fyra perspektiven är långsiktig betalningsberedskap eller kapacitet, kortsiktig betalningsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen. De finansiella nyckeltalen är sådana nyckeltal som är vanligt förekommande inom

kommunsektorn. En närmare beskrivning av den finansiella profilen görs på sidorna 10–11.

Inledningsvis i rapporten redovisas en traditionell finansiell analys av hur kommunerna i Jönköping har utvecklats finansiellt under perioden 2008–2010. Analysen kretsar kring de finansiella nyckeltal som används i den finansiella profilen längre fram i rapporten.

Därefter följer en beskrivning och en förklaring av den finansiella profilen och av

de nyckeltal och perspektiv som ingår i den. I anslutning till detta görs en genomgång av just din kommuns finansiella ställning och utveckling under 2008–2010. Analysen fokuserar på att jämföra kommunens utveckling gentemot den genomsnittliga utvecklingen för Jönköpings läns kommuner under samma period. Detta görs både via traditionella finansiella nyckeltal och med hjälp av den finansiella profil som tidigare har beskrivits. Målsättningen är att belysa starka och svaga finansiella sidor hos kommunen.

Sedan följer en redovisning av samtliga Jönköpings läns kommuners finansiella profiler för 2010. En redovisning görs också av genomsnittliga medel- och medianvärden för de finansiella nyckeltal som ingår i den finansiella profilen. Allra sist redovisas en karta över Jönköping där kommunerna har inordnats i tre grupper utifrån vilken typ av finansiell profil kommunen uppvisade under 2010.

*Hans Petersson,
Kommunforskning i Västsverige*

Finansiell analys av kommunerna i Jönköpings län 2008–2010

Med tanke på de mörka moln som målades upp för kommun- och landingssektorn under 2008, har kommunerna i Jönköpings län finansiellt kommit förvånansvärt helskinnade ur krisen under både 2009 och 2010. De flesta har ett gott eller tillfredsställande finansiellt handlingsutrymme inför framtiden. Det genomsnittliga resultatet i förhållande till verksamhetens kostnader blev 2,6% under 2010 och i genomsnitt för perioden uppgick samma nyckeltal till 2,0%. Detta är ur ett resultatperspektiv att betrakta som god ekonomisk hushållning.

I Jönköpings län finns 13 kommuner. Dessa är Aneby, Eksjö, Gislaved, Gnosjö, Habo, Jönköping, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vaggeryd, Vetlanda och Värnamo. De 13 kommunerna omsatte under 2010 cirka 15 miljarder kr. Balansomslutningen uppgick till drygt 14 miljarder kr. Kommunerna investerade för 1,3 miljarder. Den klart största kommunen är Jönköping som omsatte drygt 7 miljarder och hade en balansomslutning på ca 5,5 miljarder.

I Jönköpings län bor ca 335 000 invånare. Störst är Jönköpings kommun med ca 127 000 invånare. Därefter följer kommunerna Värnamo, Gislaved, Nässjö och Vetlanda, vilka ligger runt 30 000 invånare. Därefter kommer två kommuner med ca 16 000–18 000 invånare, Eksjö och Tranås. Efter dessa följer fyra kommuner som har runt 10 000 invånare. Dessa är Vaggeryd, Sävsjö, Gnosjö och Habo. De två minsta kommunerna befolkningsmässigt i länet är Mullsjö och Aneby med runt 7 000 invånare.

Resultat före extraordinära poster förbättrades

Ett sätt att mäta balansen mellan kommunens löpande kostnader och intäkter är att studera ”resultat före extraordinära poster”. Relateras det till verksamhetens kostnader kan man göra jämförelser mellan kommuner. Måttet bör ligga minst runt 2% över en längre tidsperiod, för då klarar de flesta kommuner av att finan-

siera en normal investeringsvolym med skatteintäkter. Det kommer i sin tur att innebära att kommunen stärker sitt finansiella handlingsutrymme. För expansiva kommuner med stora investeringar bör resultatet dock ligga på mellan 3 och 4% om kommunens finansiella handlingsutrymme skall bibehållas.

Under den analyserade treårsperioden förbättrades resultatet före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens kostnader från 1,0% till 2,6%. Årets resultat i förhållande till verksamhetens kostnader gick också från 1,0% till 2,6%. Skillnaden mellan dessa två mått är de extraordinära poster som redovisas i resultaträkningen, vilket innebar att det under perioden inte redovisades några större sådana poster i Jönköpings län.

De viktigaste förklaringarna till förbättringen under perioden var högre skatteintäkter än beräknat och regeringens konjunkturstöd som till stora delar var tillfälligt under 2010. En annan viktig förklaring till den positiva resultatutvecklingen var en anpassning av kostnadsutvecklingen i kommunerna till det kärvare ekonomiska läge som förväntades under 2009 och 2010.

Resultat före extraordinära poster*

procent	2008	2009	2010	Snitt 08–10
Aneby	2,2	1,1	1,1	1,5
Eksjö	0,8	2,1	1,2	1,4
Gislaved	1,4	2,7	1,7	1,9
Gnosjö	-0,9	2,4	2,9	1,5
Habo	0,9	3,8	3,6	2,8
Jönköping	2,6	4,3	2,0	3,0
Mullsjö	0,0	2,4	2,8	1,7
Nässjö	0,8	2,3	1,3	1,5
Sävsjö	-0,2	2,0	2,7	1,5
Tranås	1,7	2,3	3,7	2,6
Vaggeryd	0,8	1,4	2,7	1,6
Vetlanda	0,1	1,9	4,6	2,2
Värnamo	2,2	2,0	3,8	2,7
Medel	1,0	2,4	2,6	2,0

*Resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens bruttokostnader

Starkast resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens kostnader under år 2010 redovisade Vetlanda med 4,6%. Därefter följde Värnamo med 3,8%, Tranås med 3,7% och på fjärde plats Habo med 3,6%. Svagast resultat redovisade Aneby med 1,1%. Näst svagast resultat hade Eksjö med 1,2% och tredje svagast var Nässjö med 1,3%.

Det rådde dock fortfarande en stor variation mellan kommunerna avseende resultatnivån. Spännvidden mellan starkaste och svagaste värdet sträckte sig under 2008 från 2,6% till -0,9%. År 2010 var motsvarande siffror från 4,6% till 1,1%. Skillnaderna mellan starkaste och svagaste kommun i länet blev alltså oförändrad under perioden.

Starkast genomsnittligt resultat under de tre senaste åren redovisade Jönköping med starka 3,0%. Även Värnamo, Tranås, Habo och Vetlanda redovisade goda resultatnivåer under perioden (starkare än 2,0%). Det var ingen kommun som redovisade ett genomsnittligt negativt resultat under perioden. Svagast var Eksjö med 1,4%. Därefter kom Aneby, Gnosjö, Nässjö och Sävsjö med 1,5%.

Den kommun som förbättrade sitt resultat före extraordinära poster mest mellan 2008 och 2010 var Vetlanda med 4,5 procentenheter. Därefter kom Gnosjö med 3,8 procentenheter och Sävsjö med 2,9 procentenheter. Ytterligare åtta kommuner, totalt 11 stycken, redovisade en positiv resultatutveckling. Negativ utveckling under perioden redovisades endast av Jönköping med -0,6 procentenheter och Aneby med -1,1 procentenheter. Av dessa två hade dock Jönköping ett starkare resultat än snittet i länet vid ingången i perioden.

Konstant investeringsvolym

Med nettoinvesteringar avses investeringsutgifter med avdrag för eventuella investeringsinkomster. I nettoinvesteringar räknas inga försäljningsinkomster in. Målsättningen med nyckeltalet är att mäta hur de löpande intäkterna räcker till att finansiera investeringarna. Har en

kommun stora försäljningsinkomster, kan de i sin tur förbättra egenfinansieringsgraden av investeringar, men detta är ett annat nyckeltal. För att nyckeltalet skall bli jämförbart mellan kommunerna har nettoinvesteringarna relaterats till verksamhetens nettokostnader. En genomsnittlig svensk kommun ligger under en längre period, 5–10 år, runt 7%, när det gäller detta nyckeltal. Variationerna mellan enskilda år är dock oftast stora, speciellt i mindre kommuner, där större investeringar påverkar de enskilda åren kraftigt. Nyckeltalet finns inte den finansiella profilen, men redovisas här för att ytterligare komplettera analysen.

Den genomsnittliga investeringsvolymen i Jönköpings län låg ganska konstant under den granskade perioden. Relateras årets investeringar till verksamhetens nettokostnader redovisade länet ett genomsnitt på 7,5% under 2008, 6,9% under 2009 och under 2010 uppgick nyckeltalet till 7,6%.

En genomsnittlig investeringsvolym på 7,4% per år under 2008–2010 för kommunerna i Jönköpings län överensstämmer mycket väl med andra kommungrupper där finansiella profiler också har tagits fram. Det flesta grupper eller län ligger runt 7–8% per år.

Investeringsvolym 2008–2010*

procent	2008	2009	2010	Snitt 08–10
Aneby	3	2	3	2,7
Eksjö	3	3	3	3,0
Gislaved	9	11	7	9,0
Gnosjö	6	5	6	5,7
Habo	9	7	16	10,7
Jönköping	12	14	12	12,7
Mullsjö	2	2	3	2,3
Nässjö	4	1	5	3,3
Sävsjö	11	8	5	8,0
Tranås	10	5	4	6,3
Vaggeryd	9	15	20	14,7
Vetlanda	9	6	5	6,7
Värnamo	11	11	10	10,7
Medel	7,5	6,9	7,6	7,4

* Nettoinvesteringar i relation till verksamhetens nettokostnader

Den kommun som investerade mest i förhållande till sina nettokostnader under 2008–2010 var Vaggeryd med 14,7% i genomsnitt per år. Vaggeryd följdes av Jönköping med 12,7% per år, Värnamo med 10,7% per år och Gislaved med 9% per år. Allra minst investerade Mullsjö med i genomsnitt 2,3% per år. Kommunen har dock mycket av sin investeringstygda verksamhet i bolagsform. Aneby låg på 2,7% och Eksjö på 3,0%. Även Eksjö har mycket av sin investeringstygda verksamhet i bolagsform.

Varierande skattefinansieringsgrad av investeringar

När den löpande driften har finansierats bör det helst återstå tillräckligt stor andel av skatteintäkter och generella statsbidrag för att större delen av investeringarna skall kunna finansieras med egna medel. Detta benämns skattefinansieringsgrad av investeringarna och 100% innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året. Sker detta kommer kommunen bli att stärka sin soliditet.

Jönköpings läns genomsnittliga skattefinansieringsgrad av årets nettoinvesteringar varierade under perioden. Under 2008 kunde kommunerna i länet i genomsnitt finansiera 89% av årets nettoinvesteringar med skatteintäkter. 2009 förbättrades nyckeltalet till 163%, för att under 2010 sjunka 134%. Tillsammans innebär detta att kommunerna i länet under perioden likvidmässigt kunde finansiera samtliga sina investeringar med skatteintäkter. Den genomsnittliga skattefinansieringsgraden för hela perioden hamnade på goda 129%. Det innebär att det i ett antal kommuner fanns skatteintäkter kvar när investeringar hade finansierats. Dessa kunde användas till att amortera på låneskuld och/eller stärka likviditeten med.

Skattefinansieringsgraden varierar, liksom övriga nyckeltal, kraftigt mellan olika kommuner i länet. Nyckeltalet är både beroende av vilket resultat och av vilken investeringsvolym kommunen uppvisar. Det är också på det viset att de olika kommunerna befinner sig i olika

Skattefinansieringsgrad av investeringarna*

procent	2008	2009	2010	Snitt 08–10
Aneby	192	196	185	191
Eksjö	84	137	95	105
Gislaved	80	78	97	85
Gnosjö	79	193	149	140
Habo	61	155	57	91
Jönköping	69	82	70	74
Mullsjö	186	300	219	235
Nässjö	93	479	86	219
Sävsjö	43	107	207	119
Tranås	65	134	209	136
Vaggeryd	83	54	49	62
Vetlanda	52	137	209	133
Värnamo	73	68	104	82

Medel   **89**   **163**   **134**   **129**

* Resultat före extraordinära poster + avskrivningar i relation till nettoinvesteringar

investeringsfaser, vilket gör att skattefinansieringsgraden bör studeras över en längre tidsperiod för att några slutsatser skall kunna dras.

Sammanfattningsvis var det Aneby, Gnosjö, Mullsjö, Sävsjö, Tranås, Vetlanda och Värnamo som under 2010 kunde skattefinansiera sina investeringar, övriga kommuner var tvungna att låna pengar eller minska på likviditeten. Der skall dock poängteras att flera av de uppräknade kommunerna som hade en skattefinansieringsgrad på över 100% hade klart lägre investeringsvolym än genomsnittet i länet.

Studeras hela perioden 2008–2010 var det hela nio kommuner som kunde skattefinansiera samtliga investeringar. Dessa var Aneby, Eksjö, Gnosjö, Habo, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås och Vetlanda. Återigen bör det poängteras att flera av dessa kommuner redovisar en lägre investeringsvolym än genomsnittet under perioden, vilket förstärker det lättare att uppnå en god skattefinansieringsgrad av investeringarna.

Förbättrad soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens

tillgångar som har finansierats med skatteintäkter. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen. I denna rapport används soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt.

Jönköpings läns genomsnittliga soliditet (inkl samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt) förbättrades under 2008–2010 med 6 procentenheter från –2% till 4%. En viktig förklaring till detta var minskade åtaganden för de pensionsförpliktelser som är äldre än 1998 och som ligger utanför balansräkningen.

Starkast soliditet 2010 hade Vaggeryd med 32%, följt av Värnamo på 31%. Därefter kom Gislaved med 27% och Gnosjö med 26%. Svagast soliditet hade Aneby med –31% följda av Mullsjö med –21%. Tredje svagast soliditet uppvisade Eksjö med –19%.

Soliditet

procent	2008	2009	2010	Förändr 08–10
Aneby	–36	–31	–31	5
Eksjö	–22	–25	–19	3
Gislaved	21	21	27	6
Gnosjö	20	20	26	6
Habo	–2	3	8	10
Jönköping	–3	–1	4	7
Mullsjö	–33	–31	–27	6
Nässjö	–14	–13	–10	4
Sävsjö	–4	–4	0	4
Tranås	8	11	19	11
Vaggeryd	35	32	32	–3
Vetlanda	–12	–12	–3	9
Värnamo	26	24	31	5
Medel	–2	0	4	6

Av de tretton kommunerna i länet lyckades alla kommuner utom Vaggeryd förbättra soliditeten (inkl. samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt) under den granskade perioden. Vaggeryd hade dock mycket höga investeringar under perioden. Störst förbättring uppvisade Tranås med 11 procentenheter, Habo med 10 procentenheter, Vetlanda med 9 procentenheter och Jönköping med 7 procentenheter.

Förbättrad likviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Länets genomsnittliga kassalikviditet förbättrades under perioden från 56% till 62%. Detta innebar att de kortfristiga skulderna översteg de likvida medlen och de kortfristiga fordringarna. Denna nivå är dock tillfredsställande ur risksynpunkt eftersom det i kommunernas kortfristiga skulder ingår en semesterlöneskuld som utgör ca 30–40% av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därför ingen större belastning på likviditeten. Detta innebär att en nivå på över 60% tryggar den kortsiktiga betalningsberedskapen för kommuner med ett normalt likviditetsflöde.

Ett värde på runt 62% innebär dock att det inte finns någon större överlikviditet i flertalet av kommunerna. Detta innebär bland annat att varje investering som inte kan finansieras med skattemedel måste lånefinansieras.

Kassalikviditeten varierade mellan 125% och 26%. Starkast kassalikviditet 2010 hade Värnamo med 125%, därefter följde

Kassalikviditet

procent	2008	2009	2010	Förändr 08–10
Aneby	66	57	57	–9
Eksjö	56	82	70	14
Gislaved	59	56	51	–8
Gnosjö	52	82	70	18
Habo	43	94	59	16
Jönköping	40	38	34	–6
Mullsjö	53	67	87	34
Nässjö	44	85	48	4
Sävsjö	47	58	53	6
Tranås	62	65	72	10
Vaggeryd	32	27	26	–6
Vetlanda	49	54	57	8
Värnamo	125	116	125	0
Medel	56	68	62	6

Mullsjö med 87% och Tranås med 72%. Svagast likviditet redovisade Vaggeryd med 26% och näst svagast Jönköping med 34%.

Stärka finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla de finansiella tillgångar i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt, nämligen samtliga omsättningstillgångar, långfristiga placeringar och fordringar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa har sedan relaterats till verksamhetens kostnader för att en jämförelse skall kunna ske kommuner emellan. Måttet är intressant eftersom det speglar den tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmåttet och soliditeten. Man skulle kunna uttrycka det som ”medellång betalningsberedskap”. I måttet elimineras också vidareutlåning inom kommunkoncernen.

Mellan 2008 och 2010 förbättrades de genomsnittliga finansiella nettotillgångarna relaterade till verksamhetens kostnader från –16% till –12%. Förklaringen till detta var, framför allt, att merparten av investeringarna i flertalet av kommunerna kunde finansieras med skattemedel. Detta berodde främst på ett förbättrat resultat under perioden eftersom investeringsvolymen var ganska konstant.

Finansiella nettotillgångar

procent	2008	2009	2010	Förändr 08–10
Aneby	–27	–28	–24	3
Eksjö	8	10	8	0
Gislaved	–7	–8	–8	–1
Gnosjö	–27	–23	–18	9
Habo	–30	–29	–36	–6
Jönköping	–17	–22	–22	–5
Mullsjö	–41	–37	–31	10
Nässjö	–17	–13	–12	5
Sävsjö	–35	–35	–30	5
Tranås	0	19	24	24
Vaggeryd	5	4	1	–4
Vetlanda	–19	–16	–11	8
Värnamo	5	5	6	1
Medel	–16	–13	–12	4

Starkast värde avseende finansiella nettotillgångar relaterat till verksamhetens kostnader under 2010 uppvisade Tranås med 24%, Eksjö med 8%, Värnamo med 6% och därefter Vaggeryd med 1%. Dessa fyra kommuner redovisade ett positivt värde, vilket innebar att de finansiella tillgångarna översteg de kort- och långfristiga skulderna.

En kommun med goda finansiella nettotillgångar karakteriseras ofta också av en god soliditet, men det finns också kommuner som har goda finansiella nettotillgångar även om soliditeten är mer genomsnittlig. Dessa utmärks då av att kommunen har en stor del av sina tillgångar i långfristiga fordringar och omsättningstillgångar. Kommuner som sålt delar av sina anläggningstillgångar inom koncernen utmärks oftast av goda finansiella nettotillgångar.

Svagast värde redovisade Habo med -36%, följt av Mullsjö med -31% och Sävsjö med -30%. Med dessa kommuner är det oftast tvärtom. Dessa kommuner utmärks av att de har en stor del av sina tillgångar som anläggningstillgångar.

Nio kommuner stärkte sina finansiella nettotillgångar mellan 2008 och 2010. Mest förbättrade Tranås och Mullsjö sina finansiella nettotillgångar. Fyra kommuner försvagade dem under samma period. De kommuner som tappade mest var Habo, Jönköping och Vaggeryd. En förklaring till detta var att dessa kommuner hade stora investeringar under perioden, som inte kunde finansieras fullt ut med skattemedel.

Ökande genomsnittlig skattesats

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner i gruppen, eftersom en jämförelsevis låg skattesats innebär en potential att stärka intäktssidan genom ett ökat skatteuttag. Det är samtidigt viktigt att klargöra att det redovisade betraktelsesättet är tämligen pragmatiskt och därmed kan ha begränsad betydelse i praktiken. Storleken på skatteuttaget är ju en ideologisk fråga.

Den genomsnittliga skattesatsen i länet förändrades under 2008–2010 från 21,36 till 21,62 kronor på grund av skattehöjningar under 2009 i Gislaved med 50 öre, Gnosjö med 85 öre, Habo med 50 öre, Nässjö med 35 öre och Jönköping med 40 öre. 2010 höjde Vetlanda med 20 öre.

Skatten varierade under 2010 mellan 20,83 kr och 22,13 kr i de olika kommunerna. Lägst primärkommunal skatt hade Vaggeryd med 20,83 kr följda av och Värnamo med 21,08 kr. Högst skatt hade Gnosjö med 22,13 kr, Mullsjö med 21,98 kr, Eksjö med 21,90 kr och Aneby med 21,83 kr.

Primärkommunal skattesats

procent	2008	2009	2010
Aneby	21,83	21,83	21,83
Eksjö	21,90	21,90	21,90
Gislaved	21,08	21,58	21,58
Gnosjö	21,28	22,13	22,13
Habo	21,16	21,66	21,66
Jönköping	21,08	21,48	21,48
Mullsjö	21,98	21,98	21,98
Nässjö	21,43	21,78	21,78
Sävsjö	21,58	21,58	21,58
Tranås	21,55	21,55	21,55
Vaggeryd	20,83	20,83	20,83
Vetlanda	21,50	21,50	21,70
Värnamo	21,08	21,08	21,08
Medel	21,36	21,61	21,62

Ökade borgensåtagande

Borgensåtagande i förhållande till verksamhetens kostnader är ett risknyckeltal. Kommuner med höga borgensåtagande bör ha god kontroll på de kommunala bolag som kommunen har gått i borgen för.

Relateras kommunernas beviljade borgensåtaganden till verksamhetens kostnader, redovisade länet ett genomsnittligt värde under 2008 på 38%. Under 2009 ökade det till 43% för att under 2010 öka till 45%. En förklaring till ökningen var att byggnationen inom de kommunala bostadsföretagen tog fart under perioden.

Borgensåtagande*

Procent	2008	2009	2010	Förändr 08–10
Aneby	48	45	48	0
Eksjö	66	84	82	16
Gislaved	31	30	27	-4
Gnosjö	33	33	31	-2
Habo	54	58	57	3
Jönköping	87	91	87	0
Mullsjö	0	0	4	4
Nässjö	34	50	52	18
Sävsjö	28	34	46	18
Tranås	35	39	37	2
Vaggeryd	32	34	32	0
Vetlanda	38	46	44	6
Värnamo	13	14	37	24
Medel	38	43	45	7

* Borgensåtagande relaterat till verksamhetens bruttokostnader

De kommuner i länet som hade beviljat mest i borgensåtaganden i relation till verksamhetens kostnader under 2010 var Jönköping (87%), Eksjö (82%), Habo (57%) och Nässjö (52%). Minst hade beviljats av Mullsjö (4%) och Gislaved (27%). Förklaringen till Mullsjös låga borgensåtagande är att kommunen har lånat ut medel till sitt bolag istället för att bevilja borgen.

De kommuner som, i relation till verksamhetens kostnader, ökade sina borgensåtaganden mest under perioden var Värnamo med 24 procentenheter följt av Nässjö och Sävsjö med 18 procentenheter. Totalt 11 kommuner av tretton ökade sina borgensåtaganden under perioden. De kommuner som minskade var Gislaved med -5 procentenheter och Gnosjö med -2 procentenheter.

Varierad följsamhet mot budget

När det gäller budgetföljsamhet, mäts den i modellen mot resultatraden "verksamhetens nettokostnader". Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens kostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna. Förklaringen till detta är att målsättningen är att fånga verksamhetens/nämndernas budgetföljsamhet

exklusive finansiella poster såsom skatteintäkter och finansnetto.

Budgetföljsamheten varierade under den studerade treårsperioden. Relateras budgetavvikelsen till verksamhetens kostnader uppgick avvikelsen till 0,0% under 2008 och till 1,8% under 2009. Under 2010 noterades en budgetavvikelse på 0,4%.

Budgetföljsamhet*

procent	2008	2009	2010
Aneby	1,3	1,5	-1,6
Eksjö	0,2	1,9	-0,3
Gislaved	0,5	3,2	2,2
Gnosjö	-1,4	1,5	0,4
Habo	0,1	1,3	0,6
Jönköping	2,1	3,6	0,0
Mullsjö	-2,2	0,6	0,1
Nässjö	-0,5	-0,1	-0,4
Sävsjö	-0,5	2,5	1,1
Tranås	0,1	0,9	1,6
Vaggeryd	-0,3	1,0	-0,9
Vetlanda	-0,1	2,1	1,2
Värnamo	1,1	3,3	1,4
Medel	0,0	1,8	0,4

* Budgetutfall resultatraden "verksamhetens nettokostnader" relaterad till verksamhetens bruttokostnader

Under 2008 redovisade sex av tretton kommuner i Jönköpings län negativa budgetavvikelser när det gäller "resultat 1" eller nivån "verksamhetens nettokostnader". Detta sjönk till endast en kommun under 2009 och den kommunen

låg på bara -0,1%. Under 2010 var det fyra kommuner som redovisade negativa budgetavvikelser.

Spännvidden var dock stor mellan kommunerna. Variationen under 2010 låg mellan 2,2% och -1,6%. Detta innebar att jämfört med tidigare år var spännvidden ganska oförändrad mellan de starkaste och svagaste värdena.

En avslutande kommentar

2010 var återhämtningens år när det gäller kommunernas omvärldsförutsättningar i form av samhällsekonomisk och konjunkturrell utveckling. Hastigheten och kraften i såväl nedgången som uppgången under de två senaste åren har varit av sällan skådat slag och förvånat de flesta. Med tanke på de mörka moln som målades upp för kommun- och landstingssektorn under 2008, har dock de flesta kommuner i Sverige finansiellt både under 2009 och 2010 kommit förvånansvärt helskinnade ur krisen. Detta gäller även kommunerna i Jönköpings län, där de flesta kommunerna har ett gott eller tillfredsställande finansiellt handlingsutrymme inför framtiden.

När det gäller resultatnivå och finansiellt handlingsutrymme finns dock skillnader mellan enskilda kommuner. Det finns i Jönköping få kommuner som har samma finansiella förutsättningar. De tretton kommunerna har dock utifrån 2010 års räkenskaper inordnats i en matris nedan som innehåller nio grupper, utan att

någon inbördes ranking sker inom grupperna. Matrisen är subjektiv och bygger på vad författaren anser vara starkt och svagt finansiellt resultat och ställning. Matrisen skall därför läsas och tolkas utifrån detta. Den bygger dels på kommunens finansiella resultat under de tre senaste åren, dels på kommunens finansiella ställning i form av soliditet.

Av matrisen, som finns på nästa sida,

framgår att Vaggeryd, Värnamo, Gislaved och Gnosjö var de kommuner i länet som hade en soliditet som 2010 var starkare än 20%. Av dessa var det endast Värnamo som kunde redovisa ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som var starkare än 2% och därför hamnar i rutan längst upp till höger. Vi har också en grupp av kommuner som hade ett starkare genomsnittligt resultat under de tre senaste åren än 2%. Dessa har dock en soliditet under 20%. Dessa var Tranås, Habo, Jönköping och Sävsjö. Här utmärker sig dock Tranås med 19% i soliditet, vilket innebär att kommunen ligger mycket nära den ruta som Värnamo återfinns i. Tvärtom var det Sävsjö som hade 0% i soliditet och därför ligger nära den ruta som Vetlanda ligger i.

En tredje gruppering av kommuner var Vetlanda, Nässjö, Eksjö, Mullsjö och Aneby. Dessa kommuner hade en soliditet som var lägre än 0% under 2010. Av dessa har Mullsjö och Aneby lite svagare utgångsläge.

Finansiellt resultat och ställning för kommunerna i Jönköpings län

	Stark finansiell ställning (Soliditeten var starkare än 20% 2010.)	Varken stark eller svag finansiell ställning (Soliditeten låg mellan 0% och 20% 2010.)	Svag finansiell ställning (Soliditeten var svagare än 0% 2010.)
Starkt resultat (Resultatet var högre än 2% av verksamhetens kostnader 2008–2010)	Värnamo	Tranås Habo Jönköping Sävsjö	Vetlanda
Varken starkt eller svagt resultat (Resultatet låg mellan 1 och 2% av verksamhetens kostnader 2008–2010)	Vaggeryd Gislaved Gnosjö		Nässjö Eksjö Mullsjö Aneby
Svagt resultat (Resultatet var svagare än 1% av verksamhetens kostnader 2008–2010.)			

Finansiella nyckeltal, Jönköpings län

	2008	2009	2010
Verksamheten/skatteintäkter, %	94,2	92,7	92,4
Avskrivningar/skatteintäkter, %	4,5	4,7	4,5
Finansnetto/skatteintäkter, %	0,2	-0,2	0,0
Nettokostnader/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	98,9	97,2	96,9
Skattefinansieringsgrad av nettoinvesteringarna, %	90	163	134
Nettoinvesteringar/verksamhetens nettokostnader, %	8	7	8
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader, %	1,0	2,4	2,6
Årets resultat/verksamhetens kostnader, %	1,0	2,4	2,6
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens kostnader under de tre senaste åren, %	1,4	1,5	2,0
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt, %	-1	0	4
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens kostnader, %	-16	-13	-12
Kassalikviditet, %	56	68	62
Primärkommunal skattesats, kr	21,41	21,61	21,62
Borgensåtagande/verksamhetens kostnader, %	38	43	45
Budgetavvikelse verksamhetens nettokostnader/verksamhetens kostnader, %	0,0	1,8	0,4

På nästa sida finns ytterligare en tabell som ur en annan vinkel försöker beskriva styrkor och svagheter hos de olika kommunerna utifrån perspektiven skattesats,

resultatnivå samt kort- och långsiktigt finansiellt handlingsutrymme. Modellen är subjektiv, men bygger på de kriterier kring god ekonomisk hushållning som har

redovisats i analysen ovan. Tabellen skall ses som en beskrivning av finansiella förutsättningar i grova drag. Graderingen är gjord utifrån 2010 års räkenskaper.

Finansiella styrkor och svagheter hos kommunerna i Jönköpings län 2010

FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde ¹	Varken starkt eller svagt ¹	Svagt värde ¹
<p>Skattesats 2010</p> <p>För samtliga fyra nyckeltal i denna tabell gäller att ju högre upp och ju längre till vänster i tabellen kommunen befinner sig, desto starkare värde har kommunen på nyckeltalet. <i>Exempelvis:</i> Vaggeryd har den lägsta skatten bland de kommuner som ligger i kolumnen med starkt värde längst till vänster. Den placeras därför högst upp till vänster.</p>	<p>21,10 kr eller lägre</p> <p>Vaggeryd Värnamo</p>	<p>21,11 till 22,00 kr</p> <p>Jönköping Tranås Gislaved Sävsjö Habo Vetlanda Nässjö Aneby Eksjö Mullsjö</p>	<p>22,00 kr eller högre</p> <p>Gnosjö</p>
<p>Resultatnivå 2010</p> <p>Resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens kostnader</p>	<p>2,0% eller starkare</p> <p>Vetlanda Värnamo Tranås Habo Gnosjö Mullsjö Sävsjö Vaggeryd Jönköping</p>	<p>1,9% till 0,0%</p> <p>Gislaved Nässjö Eksjö Aneby</p>	<p>-0,1% eller svagare</p>
<p>Långsiktig resultatnivå 2008–2010</p> <p>Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under 3 år/ Verksamhetens bruttokostnader</p>	<p>2,0% eller starkare</p> <p>Jönköping Habo Värnamo Tranås Vetlanda</p>	<p>1,9% till 0,0%</p> <p>Gislaved Mullsjö Vaggeryd Gnosjö Nässjö Sävsjö Aneby Eksjö</p>	<p>-0,1% eller svagare</p>
<p>Långsiktigt finansiellt handlingsutrymme 2010</p> <p>Soliditet inkl.pensionsåtagande</p>	<p>20% eller högre</p> <p>Vaggeryd Värnamo Gislaved Gnosjö</p>	<p>20,00% till 0%</p> <p>Tranås Habo Jönköping Sävsjö</p>	<p>-0,1% eller svagare</p> <p>Vetlanda Nässjö Eksjö Mullsjö Aneby</p>

1) De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för en kommun över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommunsektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

Hur har din kommun utvecklats i förhållande till övriga kommuner?

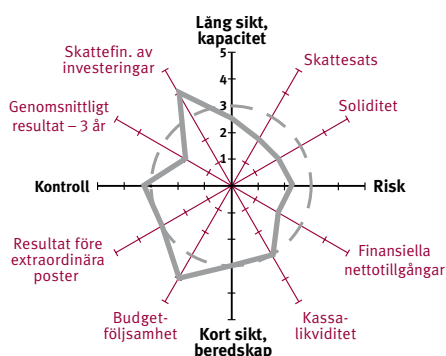
I detta avsnitt har en beskrivning gjorts av den genomsnittliga finansiella utvecklingen i Jönköpings läns kommuner under perioden 2008–2010. Spridningen mellan olika kommuner var dock som tidigare

har diskuterats mycket stor när det gäller samtliga analyserade nyckeltal. Det är därför intressant att ytterligare studera var enskilda kommuner befinner sig i denna spridning. På sidorna 12–16 görs en analys av var din kommun befinner sig och hur den har utvecklats i förhållande

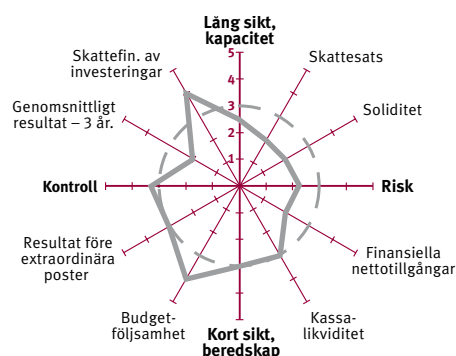
till övriga kommuner i Jönköpings län. Vilka likheter och olikheter uppvisade din kommun i förhållande till övriga kommuner? Till grund för analysen ligger den finansiella profilen som presenteras på sidorna 10–11.

Så tolkar du den finansiella profilen!

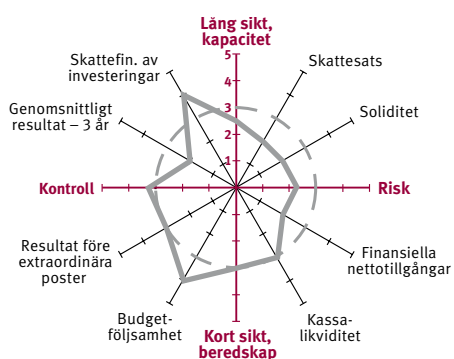
Den finansiella profilen i form av ett sk spindeldiagram som används i denna rapport för att beskriva kommunens finansiella ställning, innehåller åtta olika nyckeltal och fyra viktiga finansiella perspektiv. Nedan görs en beskrivning av de olika delarna i profilen. De beskrivna delarna är markerade med rött. Profilen i exemplet är fingerad.

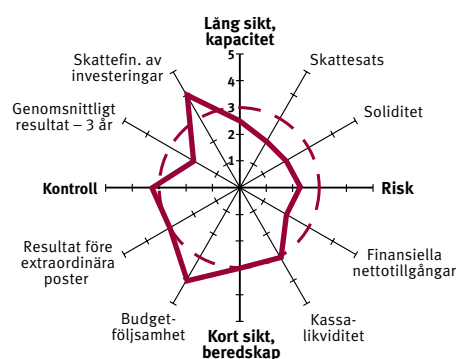
Åtta nyckeltal. Diagrammet innehåller åtta nyckeltal redovisade på åtta axlar. Nyckeltalen speglar olika dimensioner av den analyserade kommunens finansiella situation och utveckling. Vissa nyckeltal är relaterade till verksamhetens kostnader för att de skall kunna jämföras mellan olika kommuner. Nyckeltalen beskrivs på sidan 10.

Skalan. Diagrammet har skalan 1–5. Poängskalan är relativ. Det finns tretton kommuner i Jönköpings län och poängen har fördelats enligt följande: Den kommun som har den starkaste observationen får en femma, de tre kommuner som följer får en fyra. De kommuner som ligger i mitten får en trea. Därefter följer tre kommuner som får en tvåa och den svagaste kommunen får följaktligen en etta.

Fyra axlar/perspektiv. Diagrammet innehåller fyra axlar som ska ge en samlad bedömning av fyra viktiga finansiella perspektiv. Varje perspektiv/axel är summan av de fyra nyckeltal som ligger närmast intill axeln. Samtliga fyra nyckeltal väger lika tungt i bedömningen. Exempelvis är *Risk* summan av nyckeltalen primärkommunal skatt, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassa-likviditet.

Poäng och genomsnitt. Den heldragna linjen visar de olika poäng som den analyserade kommunen har fått för varje enskilt nyckeltal resp. för de fyra sammanvägda axlarna. Den streckade ringen i mitten visar trean i den analyserade gruppen. Ligger kommunen utanför den streckade ringen har den ett starkare värde än tre i gruppen och omvänt. Den heldragna linjen redovisar den finansiella profilen för den analyserade kommunen.

Förklaringar av de fyra perspektiven och de finansiella nyckeltalen

De fyra perspektiven

Den finansiella profilen som redovisas i denna rapport innehåller fyra perspektiv som är viktiga ur ett övergripande finansiellt perspektiv. Dessa fyra är: Kontrollen över finansiella utvecklingen, långsiktig betalningsberedskap, kortsiktig betalningsberedskap och riskförhållande. Varje aspekt mäts via de fyra närmaste liggande nyckeltal i profilen. Detta innebär att varje nyckeltal i den finansiella profilen ingår i två perspektiv.

Långsiktig handlingsberedskap – Det första perspektivet handlar om att redovisa vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt i förhållande till övriga kommuner i grupperna. Alla perspektiv i profilen är relaterade till hur kommunen befinner sig i förhållande till övriga kommuner i grupperna. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Kortsiktig handlingsberedskap – Det andra perspektivet redovisar vilken finansiell motståndskraft kommunen har på kort sikt. Det närmaste 1–2 åren fokuseras. I perspektivet ingår nyckeltalen finansiella nettotillgångar, kassalikviditet, budgetföljsamhet och resultat före extraordinära poster.

Riskförhållande – Med tredje perspektivet risk avses hur kommunen är exponerad finansiellt. En god ekonomisk hushållning innefattar att kommunen i kort- och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassalikviditet.

Kontroll över det finansiella utvecklingen – med det fjärde perspektivet kontroll avses avslutningsvis hur kommunen klarar av att kontrollera sitt finansiella resultat. I perspektivet ingår nyckeltalen budgetföljsamhet,

resultat före extraordinära poster, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Finansiella nyckeltal

Här följer beskrivningar av de i texten och profilerna förekommande finansiella nyckeltalen.

Borgensåtagande – redovisar de borgensåtaganden som kommunen redovisar inom linjen. Borgensåtagandena divideras med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna.

Borgensåtagandena ingår inte i den finansiella profilen.

Budgetföljsamhet – avvikelser mellan budgeterat verksamhetens nettokostnader och redovisat verksamhetens nettokostnader. Avvikelsen divideras med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna.

För att erhålla högsta betyg i profilen, skall budgetavvikelsen vara så liten som möjligt.

Finansiella nettotillgångar – omfattar alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt (omsättningstillgångar + långfristiga fordringar + långfristiga placeringar – kortfristiga och långfristiga skulder). Måttet divideras med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna. Måttet speglar en tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmått och soliditeten. Man skulle kunna uttrycka det som ”medellång betalningsberedskap”.

Kassalikviditet – ett mått på hur god kommunens kortsiktiga betalningsberedskap är. Måttet räknas fram genom att likvida medel och kortfristiga fordringar divideras med kortfristiga skulder.

Nettokostnadsandelen – visar hur stor andel av skatteintäkterna och de generella statsbidragen som har gått åt till att finansiera verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar och finansnetto. 100% innebär att skatteintäkter och generella statsbidrag precis täcker den löpande driften.

Investeringsvolym – Årets nettoinvesteringar har ställts i förhållande till verksamhetens nettokostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna emellan.

Resultat före extraordinära poster – summan av kommunens samtliga intäkter och kostnader under året exklusive extraordinära poster (poster av engångskaraktär som uppgår till väsentligt belopp och inte har med den ordinarie verksamheten att göra). Resultatet har dividerats med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna göras mellan de analyserade kommunerna.

Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren – beskriver kommunens genomsnittliga resultat under de tre senaste åren. Resultatet har dividerats med verksamhetens kostnader för att jämförelser mellan de analyserade kommunerna ska kunna göras.

Skattefinansieringsgrad – beskriver hur stor andel av årets nettoinvesteringar som kommunen kan finansiera med egna medel i form av återstående skatteintäkter. Egna medel räknas fram genom att resultatet före extraordinära poster tillförs årets avskrivningar. Kallas ibland självfinansieringsgrad.

Soliditet – eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto större finansiellt handlingsutrymme.

Finansiella profiler för Värnamo kommun 2008–2010

Syftet med den här analysen är att redovisa var Värnamo kommun befinner sig finansiellt och hur kommunen har utvecklats under 2008–2010 i förhållande till övriga kommuner i Jönköpings län. Detta görs i form av en finansiell profil, vars uppgift är att spegla starka och svaga sidor hos den granskade kommunen i förhållande till övriga kommuner i länet.

Vad är den finansiella profilen?

Utgångspunkten för analysen som presenteras på de följande sidorna är de finansiella profiler i form av polardiagram som redovisas i mittspalten på denna sida. De innehåller dels åtta finansiella nyckeltal, dels fyra perspektiv som är viktiga när en kommuns ekonomi analyseras. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen.

Genom att ta fram tre finansiella profiler för Värnamo kommun för 2008–2010 kan man på ett översiktligt sätt fastställa vilken finansiell utveckling och ställning kommunen har i förhållande till övriga kommuner i länet. Den finansiella profilen är dock relativ, vilket innebär att om kommunen redovisar en 5:a i profilen, har man visserligen det starkaste värdet för nyckeltalet i det granskade länet, men värdet kan behöva förbättras för att nå t ex god ekonomisk hushållning. I allmänhet är det dock så att om kommunen får en 4:a eller en 5:a för ett nyckeltal i den finansiella profilen är styrkan på nyckeltalet oftast mer än tillfredsställande.

Inledningsvis i denna analys belyses hur ett antal finansiella nyckeltal har utvecklats över tid både för Värnamo och för genomsnittet i länet. Därefter följer en analys av hur den finansiella profilen har förändrats för kommunen mellan 2008 och 2010. Till sist ges en sammanfattande kommentar till Värnamos finansiella ställning och utveckling de senaste tre åren.

Några finansiella nyckeltal under perioden 2008–2010

Resultat före extraordinära poster

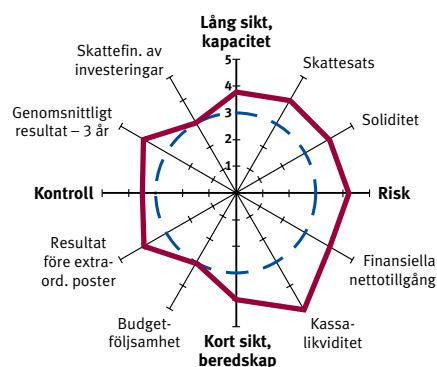
En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett mått på balansen mellan de löpande intäkterna och kostnaderna är resultat före extraordinära poster. Detta resultat innehåller alla kommunens löpande kostnader och intäkter och bör i förhållande till verksamhetens kostnader ligga runt 2% över en längre tidsperiod. Detta för att kommunen skall kunna bibehålla sin kort- och långsiktiga handlingsberedskap. För expansiva kommuner med stora investeringar bör resultatet dock ligga på mellan 3 och 4% om kommunens finansiella handlingsutrymme skall bibehållas.

För nyckeltalet "resultat före extraordinära poster" i förhållande till verksamhetens bruttokostnader, redovisade Värnamo ett förbättrat värde under perioden från 2,2% till 3,8%. Motsvarande genomsnittliga förändring för kommunerna i Jönköpings län var en förbättring från 1,0% till 2,6%.

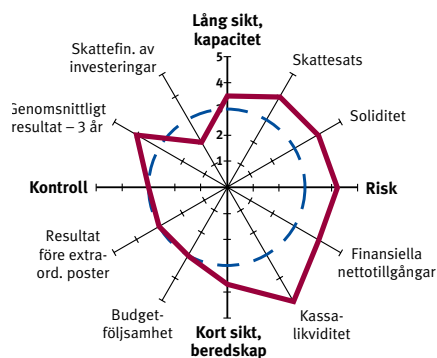
Värnamo hade alltså mellan 2008 och 2010 en likartad resultatutveckling som genomsnittet i gruppen. Kommunen redovisade en förbättring med 1,6 procentenheter, vilket var samma som utveckling som gruppens genomsnittliga resultat uppvisade. De största förklaringsorna till förbättringen i gruppen var för de flesta kommuner en ökad intäkt i form av tillfälligt konjunkturstöd från staten under 2010 och att kostnadsutvecklingen under både 2009 och 2010 var relativt låg jämfört med tidigare år.

Värnamo hade under 2010 det näst starkaste resultatet i länet, endast Vetlanda hade ett bättre utfall. Detta innebar en 4:a i den finansiella profilen, vilket var samma utfall som för 2008. Jämfört med 2009, då kommunen fick en 3:a, förbättrades nyckeltalet.

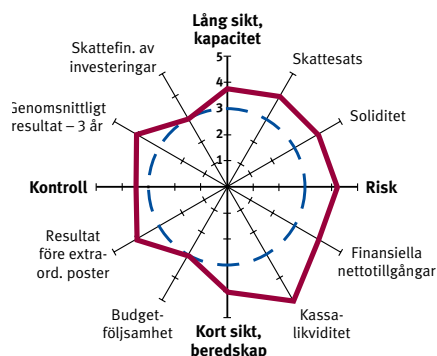
Värnamo kommun 2010

Värnamo kommun 2009

Värnamo kommun 2008

Nettoinvesteringar

Med nettoinvesteringar avses investeringsutgifter med avdrag för eventuella investeringsinkomster. I nettoinvesteringar räknas inga försäljningsinkomster in. Målsättningen med nyckeltalet är att mäta hur de löpande intäkterna räcker till att finansiera investeringarna. Har en kommun stora försäljningsinkomster, kan de i sin tur förbättra egenfinansieringsgraden av investeringar, men detta är ett annat nyckeltal. För att nyckeltalet skall bli jämförbart mellan kommunerna har de relaterats nettoinvesteringarna till verksamhetens nettokostnader. Nyckeltalet finns inte i den finansiella profilen, men redovisas här för att ytterligare komplettera analysen.

En genomsnittlig svensk kommun ligger under en längre period, 5–10 år, runt 7% när det gäller detta nyckeltal. Variationerna mellan enskilda år är dock oftast stora, speciellt i mindre kommuner, där större investeringar påverkar de enskilda åren kraftigt.

Relateras Värnamo nettoinvesteringar till verksamhetens nettokostnader, framgår det att kommunen sammanlagt under 2008–2010 hade en total investeringsvolym som var klart högre jämfört med genomsnittet bland kommunerna i länet. I genomsnitt investerade Värnamo för 10,4% av sina nettokostnader per år under perioden. Värdet för länet uppgick till 7,6% per år.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna

När den löpande driften har finansierats, bör en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna finansiera årets investeringar med. Detta mäts genom nyckeltalet "skattefinansieringsgrad av investeringarna". Redovisades ett värde hos nyckeltalet på 100% eller mer, innebar det att kommunen kunde skattefinansiera samtliga investeringar som genomfördes under året. Detta stärker då kommunens finansiella handlingsutrymme. Allt över 100% kan användas till att amortera av kommunens skulder och/eller stärka likviditeten med.

Mellan 2008 och 2009 försvagades skattefinansieringsgraden av investeringarna för Värnamo från 73% till 68%. Det förklaras dels av att nettoinvesteringarna ökade från 150 mkr till 159 mkr, dels av att resultatet försvagades från 37 mkr till 34 mkr.

Under 2010 stärktes skattefinansieringsgraden av investeringarna till 104%. Det berodde dels på att nettoinvesteringarna minskade från 159 mkr till 139 mkr, dels på att resultatet förbättrades från 34 mkr till 67 mkr.

För länets kommuner i genomsnitt, uppgick skattefinansieringsgraden av årets investeringar till 89%, 163% samt 134% under den aktuella perioden. Det innebar en genomsnittlig skattefinansieringsgrad på 129%. Värnamos genomsnittliga skattefinansieringsgrad uppgick till 82%. I jämförelse med länets snitt var Värnamos skattefinansieringsgrad alltså något svagare under perioden. Kommunen hade dock en högre investeringsvolym än genomsnittet.

När det gäller poängen för skattefinansieringsgraden av investeringar i den finansiella profilen, fick kommunen 3:or både under 2008 och 2010. Under 2009 fick kommunen en 2:a.

Soliditet inkl. pensionsavsättningar och löneskatt inom linjen

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med skatteintäkter. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen. I denna rapport används soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt.

Värnamo hade 2010 en soliditet som var starkare jämfört med snittet i länet. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt uppgick till 31% för Värnamo jämfört med genomsnittet för länet som uppgick till 4%.

Mellan 2008 och 2010 uppvisade Värnamo utvecklingsmässigt samma trend som genomsnittet bland kommunerna i länet. Kommunen redovisade en förbättrad soliditet med 5 procentenheter från 26% till 31%, medan den genomsnittliga soliditeten i länet förbättrades med 6 procentenheter, från –2% till 4%. En viktig förklaring till förbättringen var minskade åtaganden för de pensionsförpliktelser som är äldre än 1998 och som ligger utanför balansräkningen.

Värnamo hade 2010 den näst starkaste soliditeten i länet, bara Vaggeryd hade ett högre värde. Detta innebar en 4:a i den finansiella profilen, vilket var samma utfall som under 2008 och 2009.

Kassalikviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Mellan 2008 och 2010 var Värnamos kassalikviditet oförändrad, under båda dessa år uppgick den till 125%. Den genomsnittliga kassalikviditeten bland kommunerna i gruppen förbättrades marginellt under perioden från 56% till 62%. Detta innebar att likviditeten i Värnamo hade en något svagare utveckling jämfört med genomsnittet bland kommunerna i gruppen.

Normalt eftersträvas ett riktvärde på 100% för kassalikviditeten. Det innebär att korta tillgångar är lika stora som korta skulder. I kommunernas kortfristiga skulder ingår en semesterlöneskuld som utgör ca 30–40% av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därför ingen större belastning på likviditeten. Detta innebär att en nivå på över 60% tryggar den kortsiktiga betalningsberedskapen för kommuner med ett normalt likviditetsflöde. Värnamos likviditetsnivå på 125% är därmed mycket tillfredsställande ur risksynpunkt.

Finansiella nyckeltal

	2008		2009		2010	
	Jönköpings län	Värnamo kommun	Jönköpings län	Värnamo kommun	Jönköpings län	Värnamo kommun
Verksamheten/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	94,2	93,7	92,7	93,5	92,4	91,4
Avskrivningar/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	4,5	5,0	4,7	5,1	4,5	5,2
Finansnetto/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	0,2	-1,3	-0,2	-0,9	0,0	-1,0
Nettokostnader/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	98,9	97,4	97,2	97,7	96,9	95,6
Skattefinansieringsgrad av nettoinvesteringarna, %	89	73	163	68	134	104
Nettoinvesteringar/verksamhetens nettokostnader, %	8	11	7	11	8	10
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader, %	1,0	2,2	2,4	2,0	2,6	3,8
Årets resultat/verksamhetens kostnader, %	1,0	2,2	2,4	2,0	2,6	3,8
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens kostnader under de tre senaste åren	1,4	2,7	1,5	2,1	2,0	2,7
Soliditet inkl. hela pensionsskulden och löneskatt, %	-1	26	0	24	4	31
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens kostnader, %	-16	5	-13	5	-12	6
Kassalikviditet, %	56	125	68	116	62	125
Primärkommunal skattesats, kr	21,41	21,08	21,58	21,08	21,62	21,08
Borgensåtagande/verksamhetens kostnader, %	38	13	43	14	45	38
Budgetavvikelse verksamh:s nettokostn./verksamh:s kostn., %	-0,4	1,1	1,8	3,3	0,4	1,4

Värnamos likviditetsutveckling och -nivå innebar att kommunen i den finansiella profilen fick 5:or för nyckeltalet under samtliga av de granskade åren.

Det är dock viktigt att kassalikviditeten studeras ihop med nyckeltal som soliditet och finansiella nettotillgångar, eftersom likviditeten kan förbättras via upplåning. Detta stärker kommunens kortsiktiga betalningsberedskap men försämrar samtidigt den långsiktiga betalningsberedskapen. För Värnamos del har soliditeten förbättrats samtidigt som kassalikviditeten har varit oförändrad.

Finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på 10–20 års sikt, nämligen långfristiga fordringar och placeringar, omsättningstillgångar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa relateras sedan till verksamhetens kostnader för att det skall bli jämförbart kommunerna emellan. Måttet

är viktigt, eftersom det speglar den finansiella hand-lingsberedskap som ligger någonstans mellan de kortsiktiga likviditetsmåten och det långsiktiga soliditetsmåttet. I måttet elimineras också vidareutlåning inom koncernen, eftersom såväl fordrings- som skuldsidan inkluderas i måttet.

Värnamo redovisade under perioden något förbättrades finansiella nettotillgångar. Nyckeltalet utvecklades från 5% till 6% mellan 2008 och 2010. Detta innebär att kommunens finansiella tillgångar överstiger kommunens skulder. Jämfört med snittet i länet har Värnamo starkare finansiella nettotillgångar, eftersom länet under perioden har gått från -16% till -12%. Detta innebar att kommunen fick en 4:a i den finansiella profilen, vilket var samma som under de två föregående åren.

Skattesats

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner i gruppen, eftersom en jämförelsevis låg

skattesats innebär en potential att stärka intäktssidan genom ett ökat skatteuttag. Det är samtidigt viktigt att klargöra att det redovisade betraktelsesättet är tämligen pragmatiskt och därmed kan ha begränsad betydelse i praktiken. Storleken på skatteuttaget är ju en ideologisk fråga.

Värnamos skattesats låg 2010 på 21,08 kr. Det var 54 öre lägre än genomsnittet bland Jönköpings läns kommuner, vilket uppgick till 21,62 kr. Värnamo hade under 2010 den näst lägsta skatten i länet, bara i Vaggeryd var skatten lägre. Detta innebar att kommunen fick en 4:a i den finansiella profilen, vilket var samma utfall som under 2008 och 2009.

Den genomsnittliga skattesatsen i länet förändrades under 2008–2010 från 21,36 till 21,62 kronor på grund av skattehöjningar under 2009 i Gislaved med 50 öre, Gnosjö med 85 öre, Habo med 50 öre, Nässjö med 35 öre och Jönköping med 40 öre. 2010 höjde Vetlanda med 20 öre.

Budgetföljsamhet

Budgetföljsamheten är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör ligga så nära noll som möjligt. Den mäts mot resultat 1 eller verksamhetens nettokostnader. Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens kostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna.

För Värnamo uppgick detta mått år 2010 till 1,4%, vilket var en mindre budgetavvikelse än under 2009, då avvikelsen var 3,3%. Under 2008 redovisades en avvikelse på 1,1%. För länets kommuner i genomsnitt uppgick budgetavvikelsen relaterad till verksamhetens kostnader till 0,0% 2008, 1,8% 2009 samt 0,4% 2010, det vill säga den genomsnittliga budgetföljsamheten i länet och i Värnamo har varierat under de senaste åren.

Värnamos poäng för budgetföljsamhet har under perioden varit oförändrad. Under samtliga år har kommunen fått 3:or i den finansiella profilen.

Borgensåtagande

Borgensåtagande i förhållande till verksamhetens kostnader är ett risknyckeltal. Kommuner med höga borgensåtaganden bör ha god kontroll på de kommunala bolag som kommunen har gått i borgen för. Nyckeltalet finns inte i den finansiella profilen, men redovisas här för att ytterligare komplettera analysen.

Värnamo hade 2010 beviljat lägre borgensåtaganden jämfört med genomsnittet bland kommunerna i Jönköpings län. Relateras borgensåtagandena till verksamhetens kostnader, redovisade Värnamo ett värde på 38%. Genomsnittet

i länet låg på 45%. Under 2008 uppgick detta mått i länet till 38%, vilket innebar att de genomsnittliga beviljade borgensåtagandena i länet ökade med 7 procentenheter under perioden. Värnamo uppvisade en större ökning än genomsnittet i länet. Kommunen ökade sina borgensåtaganden med 25 procentenheter från 13% till 38% under perioden.

Den finansiella profilens utveckling mellan 2008 och 2010

Värnamos finansiella profil har totalt sett inte förändrats poängmässigt mellan 2008 och 2010. Samtliga av de fyra perspektiven har förblivit poängmässigt oförändrade.

Kontrollperspektivet låg 3,5 poäng både under 2008 och 2010. Inom perspektivet skedde inga poängmässiga förändringar av nyckeltalen. Skattefinansieringsgraden av investeringarna och budgetföljsamheten låg båda på 3:or, medan resultatet före extraordinära poster och det genomsnittliga resultatet under de tre senaste åren låg på 4:or sett över hela perioden.

Den långsiktiga handlingsberedskapen låg på 3,75 poäng sett över hela perioden. Inom perspektivet skedde inga poängmässiga förändringar. Nyckeltalen för skattesats, soliditet och det genomsnittliga resultatet under de tre senaste åren uppvisade samtliga 4:or både under 2008 och 2010. Det fjärde nyckeltalet inom perspektivet, skattefinansieringsgraden av investeringarna, låg på 3:or sett över hela perioden.

Poängen för **riskförhållande** var 4,25 poäng under hela perioden. Inget av perspektivets nyckeltal förändrades under

den granskade perioden. Skattesats, soliditet och de finansiella nettotillgångarna uppvisade alla 4:or under samtliga år. Nyckeltalet för kassalikviditet låg på 5:or under hela perioden.

Det avslutande fjärde perspektivet, **kortsiktig handlingsberedskap**, förblev oförändrad mellan 2008 och 2010. Under både 2008 och 2010 fick perspektivet 4,0 poäng. Inom perspektivet skedde inga poängmässiga förändringar av nyckeltalen. Resultatet före extraordinära poster och de finansiella nettotillgångarna låg båda på 4:or sett över hela perioden. Budgetföljsamheten låg på 3:or medan kassalikviditeten uppvisade 5:or under samtliga år.

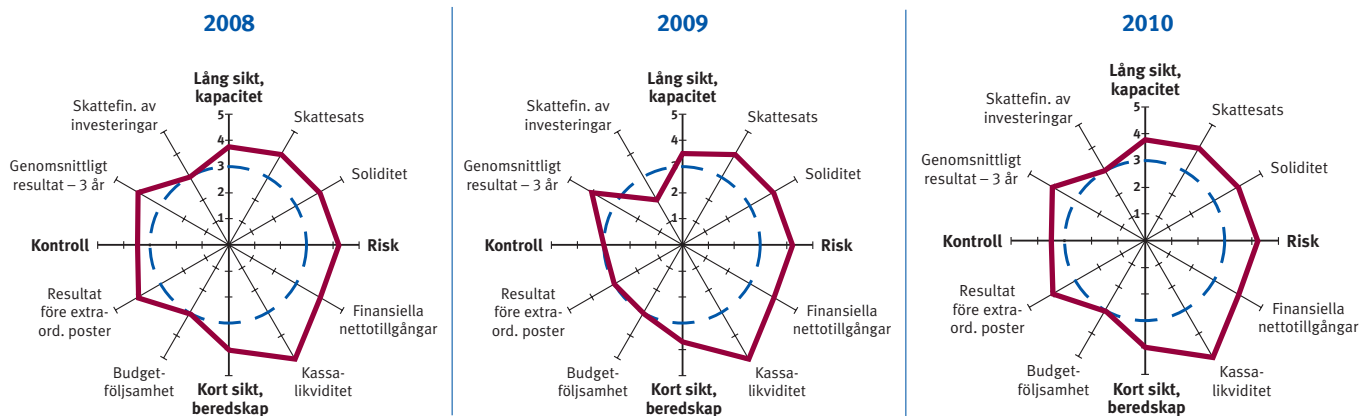
Sammanfattningsvis kan konstateras att Värnamo kommun under 2010 hade en finansiell profil som var starkare än genomsnittets utifrån samtliga fyra perspektiven.

Avslutande kommentar

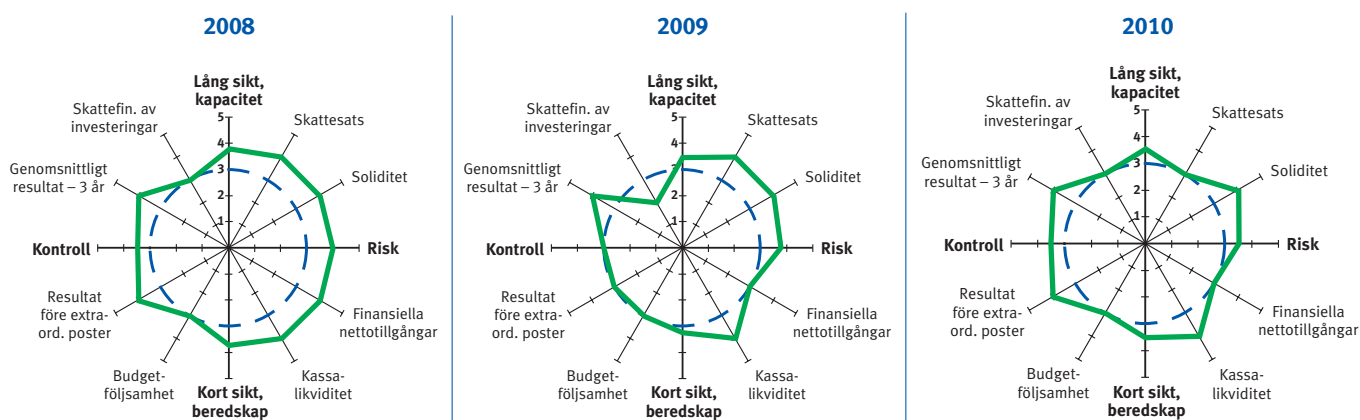
Förutsatt att Värnamo kan bibehålla en resultatnivå kring 2–3% över tid och kombinera det med en kontrollerad investeringsvolym, finns goda förutsättningar för kommunen att möta framtida utmaningar så som förväntade volymökningar och ökade pensionskostnader till följd av ökade utbetalningar för den s. k. gamla pensionskulden upparbetad före 1998. För att lyckas med detta krävs dock en aktiv styrning där ekonomin hela tiden ställs mot de ökande verksamhetsbehoven.

Finansiella profiler för Värnamo kommun . . .

. . . i förhållande till Jönköpings län

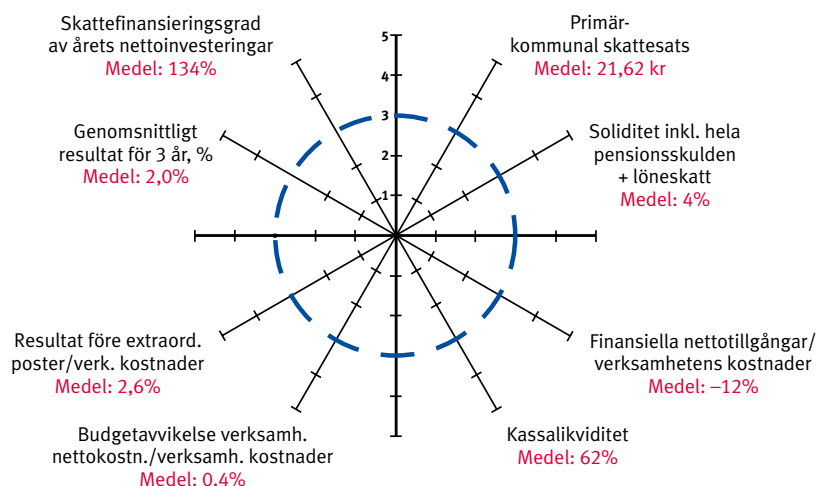
. . . i förhållande till riket

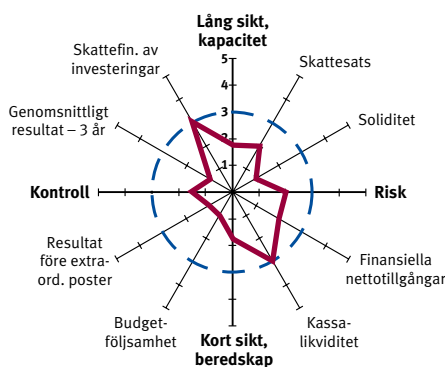
13 finansiella profiler 2010

Kommunerna i Aneby, Eksjö, Gislaved, Gnosjö, Habo, Jönköping, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vaggeryd, Vetlanda och Värnamo

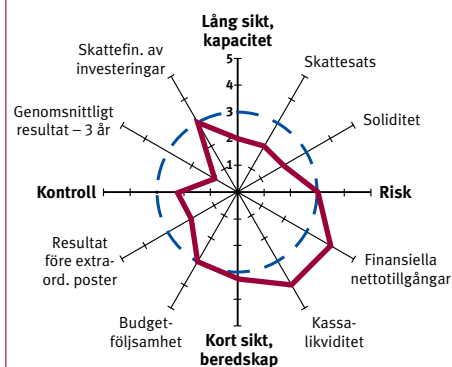
Medelvärden i profilen 2010

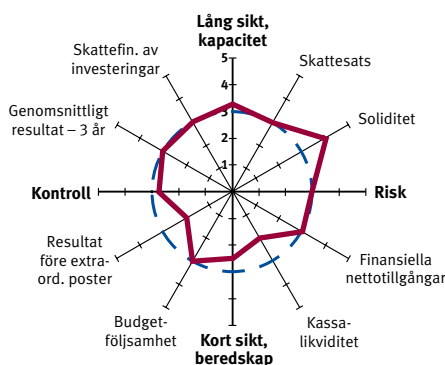
Aneby kommun

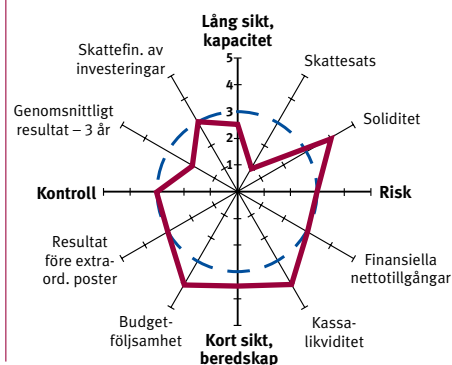
Eksjö kommun

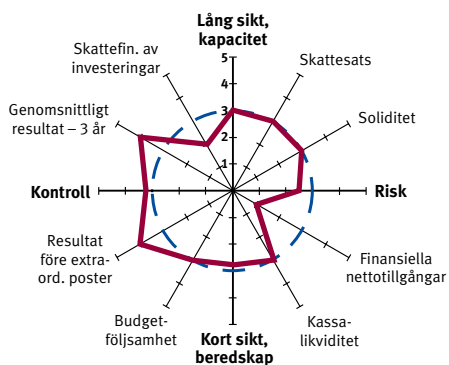
Gislaveds kommun

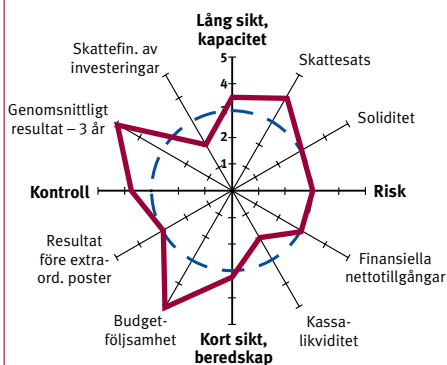
Gnosjö kommun

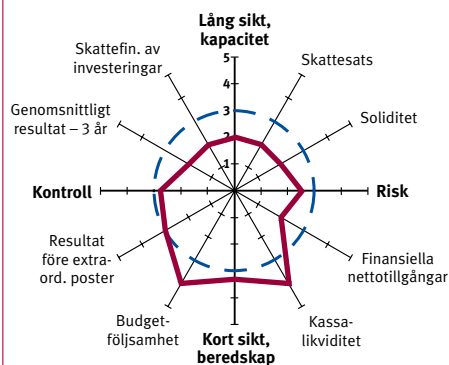
Habo kommun

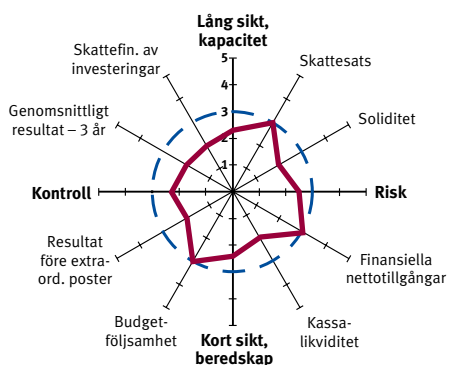
Jönköpings kommun

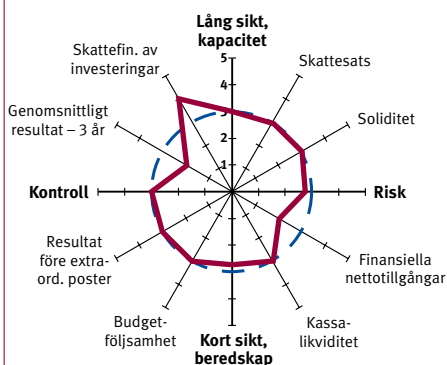
Mullsjö kommun

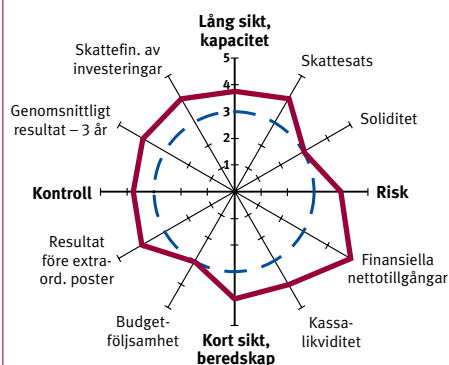
Nässjö kommun

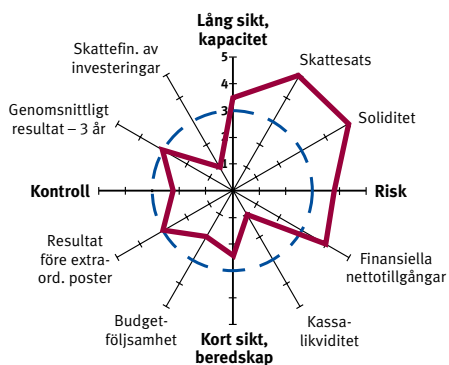
Sävsjö kommun

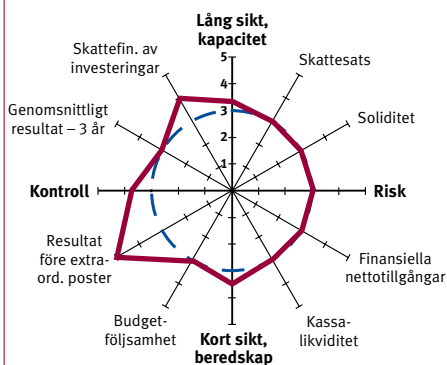
Tranås kommun

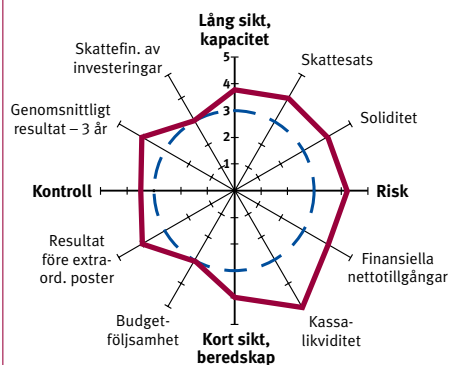
Vaggeryds kommun

Vetlanda kommun

Värnamo kommun

Finansiella nyckeltal 2010*

Borgensåtagande/verksamhetens kostnader, %

Jönköping	87
Eksjö	82
Habo	57
Nässjö	52
Aneby	48
Sävsjö	46
Vetlanda	44
Tranås	37
Värnamo	37
Vaggeryd	32
Gnosjö	31
Gislaved	27
Mullsjö	4
Medel	45

Resultat före extraordinära poster/ verksamhetens kostnader, %

Vetlanda	4,6
Värnamo	3,8
Tranås	3,7
Habo	3,6
Gnosjö	2,9
Mullsjö	2,8
Sävsjö	2,7
Vaggeryd	2,7
Jönköping	2,0
Gislaved	1,7
Nässjö	1,3
Eksjö	1,2
Aneby	1,1
Medel	2,6

Skattefinansieringsgrad av investeringarna, %

Mullsjö	219
Tranås	209
Vetlanda	209
Sävsjö	207
Aneby	185
Gnosjö	149
Värnamo	104
Gislaved	97
Eksjö	95
Nässjö	86
Jönköping	70
Habo	57
Vaggeryd	49
Medel	134

Skattesats, kr

Vaggeryd	20,83
Värnamo	21,08
Jönköping	21,48
Tranås	21,55
Gislaved	21,58
Sävsjö	21,58
Habo	21,66
Vetlanda	21,70
Nässjö	21,78
Aneby	21,83
Eksjö	21,90
Mullsjö	21,98
Gnosjö	22,13
Medel	21,62

Budgetföljsamhet, %

Gislaved	2,2
Tranås	1,6
Värnamo	1,4
Vetlanda	1,2
Sävsjö	1,1
Habo	0,6
Gnosjö	0,4
Mullsjö	0,1
Jönköping	0,0
Eksjö	-0,3
Nässjö	-0,4
Vaggeryd	-0,9
Aneby	-1,6
Medel	0,4

Kassalikviditet, %

Värnamo	125
Mullsjö	87
Tranås	72
Eksjö	70
Gnosjö	70
Habo	59
Aneby	57
Vetlanda	57
Sävsjö	53
Gislaved	51
Nässjö	48
Jönköping	34
Vaggeryd	26
Medel	62

Soliditet, %

Vaggeryd	32
Värnamo	31
Gislaved	27
Gnosjö	26
Tranås	19
Habo	8
Jönköping	4
Sävsjö	0
Vetlanda	-3
Nässjö	-10
Eksjö	-19
Mullsjö	-27
Aneby	-31
Medel	4

Resultat före extraordinära poster/ verksamhetens kostnader under de tre senaste åren, %

Jönköping	3,0
Habo	2,8
Värnamo	2,7
Tranås	2,6
Vetlanda	2,2
Gislaved	1,9
Mullsjö	1,8
Vaggeryd	1,7
Gnosjö	1,5
Nässjö	1,5
Sävsjö	1,5
Aneby	1,4
Eksjö	1,4
Medel	2,0

Finansiella nettotillgångar, %

Tranås	24
Eksjö	8
Värnamo	6
Vaggeryd	1
Gislaved	-8
Vetlanda	-11
Nässjö	-12
Gnosjö	-18
Jönköping	-22
Aneby	-24
Sävsjö	-30
Mullsjö	-31
Habo	-36
Medel	-12

Definitioner för nyckeltalen finns på sid. 11.

Kommunforskning i Västsverige är en organisation som bedriver forskning inom området ekonomi och organisation i kommuner och landsting.

Organisationen och verksamheten är uppbyggd kring ett samarbetsavtal mellan kommuner och landsting samt universitet och högskolor i Västsverige. Syftet med samarbetsavtalet är att initiera forskning inom det nämnda området och därigenom bidra till att skapa en stark forskningsmiljö.

KFi:s verksamhet idag kan delas in i områdena redovisning, organisering och styrning.

**KommunForskning
i Västsverige**

Pilgatan 19A • 411 22 Göteborg
Telefon 031-786 59 00
E-post kfi@kfi.se • www.kfi.se